

Kalná voda, bílá tma

Milena Oplocká

Příběh
o matkách
a dcerách

MOTTO

Kalná voda, bílá tma

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Milena Oplocká
Kalná voda, bílá tma – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

„Spirála historie se občas zauzlí
v nečekané smyčce.“

Milena Oplocká

je moje **MOTTO**

**Kalná voda,
bílá tma**

Kalná voda, bílá tma

Milena Oplocká

Chcete, aby příběh této skvělé knihy pokračoval i potom, co ji dočtete? Tak ji pusťte dál do světa! Vše potřebné se dozvíte na www.restorio.cz.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

1951

„Na druhém nástupišti ukončete nástup do rychlíku směr Kolín, Pardubice, Česká Třebová...”

Tlačenice v uličce, přeplněné pootevřené kupé zamořené pachem poválečné omšelosti, zatuchlými svrchníky, klobouky – venku vytrvale mrholilo. Kdosi pootevřel vulkánfibrový kufr, prostorem zavonělo uzené a téměř všichni cestující zavětřili. Jenom žena a dívka, sedící proti sobě na dřevěných lavicích, jako by nevnímaly.

„Nemáš hlad?“ zeptal se vemlouvavě alt. Děvče jen zavrtělo hlavou. „Mlčíš. Pořád jenom mlčíš. Pojd' ven.”

Junonsky vypjatá hrud' i pozadí zvedly mužské zraky od kufru s uzeným. Popelavá myš v dívčím převleku proklouzla ven v matčině stínu a muži v kupé přivřeli oči, snad aby si uchovali doteky všech živočišných příslibů. Na chodbičce matka pootočila hlavu, kriticky přehlédla dceřin

neutěšený vzhled, prsty s rudými nehty jí poopravila límeček a pak v hysterickém gestu zajela oběma rukama do vlastního účesu.

„Nebudeš se mnou mluvit? Nebudeš o TOM mluvit? No prosím, ale babičce musíme aspoň naznačit, proč jsme přijely!“

Děvče slepě zíralo ven skrz špinavé sklo. Rozmazaný svět utopený v ubíhající šedi, prázdný rozmazaný svět. Matčin hlas se docela zbytečně namáhal proniknout neprůstřednou clonou od cizení.

„Dobře. Zítra navštívíme Františka. Už jsem mu volala, meziměstsky, bude nás čekat. Ještě že mám kamarády, studovali jsme spolu od primy, a pak, když přijížděl z Prahy – kolikrát jsem ho porážela v tenise! Ted' dělá ve špitále primáře. Ještě že mu soudruzi povolili ordinaci ve vlastní vile, zatím...”

Ztlumila hlas do nezřetelného šepotu. „Dobře že jsme si nepřestali tykat, jakpak by dnes asi znělo rukulíbám, milostivá paní – nebo radši čest práci, soudružko... Bláznivá doba.“

Znovu přehlédla dceřinu voskovou tvář i pramen mastných vlasů, padající do čela posetého pupínky. Nedokázala pochopit, že tohle nepůvabné stvoření může být její dcera, její vlastní šestnáctiletá dcera. Při vzpomínce na vlastní šest-

náctiny v charlestonovém rytmu třicátých let si jen povzdechla.

Od nádraží šly pěšky. Mlčící dvojice – matka, sopka přichystaná k výbuchu, a děvče, necitelně si otloukající kolena cestovní brašnou. Kolena trochu kostrbatá, hubená, v pokrčených punčochách.

Konečně matka vzhlédla k zachovalé fasádě měšťanského domu na hlavní třídě. „Nehrb se! A uprav si blůzu. Nedělej mi ostudu!“ Zvonek – a ve dveřích babička.

„Vítejte, Evinko, děvenko moje...“ Rozevřenou náručí pohltila děvče, to zapadlo do bezpečných měkkých záhybů široké hrudi a s úlevou vdechlo známou vůni vanilky a jablečného štrúdlu. Lehký dotyk tváře, připomínající pomačkané hedvábí, uklidňoval.

„Telegram jsem dostala až včera, Marto, to jsi ho nemohla poslat dřív?“

„Promiňte, maminko.“

Děvče znovu zachytilo odstup vyjádřený i obřadným vykáním, jímž matka oslovovala babičku.

„Pojďte dál, tvůj prázdninový pokojíček jsem už připravila, děvenko, ale napřed musíte pojist něco teplého...“

Pokojík za kuchyní, úzká místnůstka, původně zamýšlená pro služku, bílá postel, prádelník, stolek pod jednokřídlým oknem, mušelínové

záclony. Děvče, které jen stěží polklo pár soust, za sebou zaklaplo dveře. Vlídne teplo kachlového sporáku v kuchyni prohřívalo celou stěnu a škvírou pod nedovírajícími dveřmi zalévalo i pokojík. Tenké dveře nedokázaly utlumit hovor obou žen u kuchyňského stolu. Děvče vnímalo slova, ale nedokázalo si připouštět jejich smysl, protože to, co s ukřivděnou sveřepostí matka babičce vysvětlovala, nemělo se skutečností nic, naprosto nic společného.

„Uzavřená ano, to byla vždycky, docela jsem uvítala, že si našla kamaráda.“

Vždycky? Eva si vzpomněla na báječné patnácté narozeniny, oslavované se spoustou přítelkyň v novém rozlehlém bytě v Praze, kam se s matkou a jejím novým manželem přestěhovala. Vlastní dívčí pokoj, nevídaný přepych v padesátých letech, umožněný jenom významným postavením matčina partnera, angažovaného soudruha.

„Tak pojdte, pojdte přece dál!“ Eva tenkrát stála v rozpacích, celá rozpálená, protože oslava patnáctin v novém bytě, ve vlastním pokoji, bylo něco tak úžasného, že tomu stále ještě nedokázala uvěřit. Pět spolužaček se váhavě rozesadilo po zemi na polštáře.

„Máš to tu pěkný!“

Uznání od Emy, kterou doma trochu rozmazlovali, Evu potěšilo. „Dík.“

„Teda – samostatnej pokoj, to bych taky chtěla,“ vzdychla Dáša, „to já se musím v jednom tláčit s bráchou.“

„Já bych společnej pokoj i s bráchou brala, my spíme všichni v jedný ložnici, kde se netopí, jenom Žofka je v kuchyni na kanapi. Musí brzo vstávat na šichtu, jezdí v tramvaji.“ Boženka se samozřejmě přiznala stísněné domácí poměry, ale v závěru zazněla hrdost na úspěšnou sestru. Žofka v uniformě průvodčí u Dopravního podniku je pro ni víc než vzdálený příslib maturity na gymnázium.

„U nás je to podobný, domek v zahradnictví chce táta rozšířit,“ řekla Růža, „s bráchama jsme tam jako sardinky. Teď jsou sice na vojně, ale až se vrátěj...“

Jenom Lída o svém zázemí nepromluvila. Eva tušila proč, nemohla jí přece chválit pokojík ve dvouletkové novostavbě, když sama bydlí – jak, to jí prozradila Ema, kterou jedinou před časem Lída pozvala domů.

„To jsem jenom zírala, stará vila na Špejcharě – Lída k nám na gympl dojíždí pěkný kus cesty. Do ulice vystrčený veliký hodiny s nápisem Kolář – zlatník a hodinář a uvnitř jako na zámku. Pokoje propojený jeden za druhým, koberce,

obrazy – služka v černém s bílou zástěrkou nám přinesla kakao a švýcarský čokoládový sušenky. Berte si, slečny. Prostě jinej svět. Moc dobře jsem se u nich necejtila, to mi věř. Že o tom nemám nikomu povídat, to mi Lída výslovně neřekla, ale člověk to tak nějak vycejtí.“ Sdělení, které se zadře do paměti. Pokaždé, když Eva tramvají projížděla křižovatkou Na špejchaře, hledala očima starou vilu s reklamními hodinami.

„Hned vedle je dům našeho latináře – jo, Václav Čep, bratr toho básníka,“ informovala ji Ema, když vyrazily obhlédnout pražské pamětihodnosti. Eva se pořád cítila tak trochu jako balík z maloměsta, jenže teď už je druhý rok v Praze, má prima spolužačky, musí zapadnout!

„Holky, berte si!“ Eva přinesla z kuchyně táč se žlutkovými řezy.

„To pekla tvoje máma?“

„Ani náhodou, ale má známou v cukrárně.“

„Na to ale muselo padnout lístků!“

„Naivo! Pro soudružku ze sekretariátu partaje to bylo určitě bez lístků!“

Aby si Lída nezaryla. Evu najednou zamrzelo, že Lídu pozvala. Od chvíle, kdy šuškada ve třídě roznesla přísně utajovanou zprávu, že její táta zlatník ukrýval v dílně pod podlahou nepřiznané zlato a šperky, od chvíle, kdy ho tajná policie

odvedla, byla i Lída vlastně podezřelá – neměla jsem ji k nám zvát, opakovala si Eva.

„A vaši dnes večer nebudou doma?“ diplomaticky změnila téma Dáša.

„Jeli na brigádu, na sena do JZD.“

„A to tu budeš celou noc sama? Já bych se teda bála,“ podivila se boubelatá Růžena, opálená z práce na rozlehlých zeleninových polích v zahradnictví svých rodičů.

„No jo, vy máte domek vlastně úplně o samotě, uprostřed záhonů s kedlubnama a mrkví,“ pošťouchla ji Dáša. „Tam bych se možná taky bála.“ V rozlehlém bytě prvorepublikového činžáku jich bylo plno, děda, babička, rodiče, bratr. „Náš táta projektuje nové domy na sídlišti, třeba i my potom dostaneme samostatnej byt, jako mají Evčini rodiče.“

„Hele, Evi, ale ten tvůj otec, ten velkej soudruh z okresu, to přece není tvůj opravdickej táta, že?“

A je to tady. I když to Božka asi nemyslela nijak zle, rýpla do živého.

„Ne, není. Naši se rozvedli.“ Táta si založil na Slovensku novou rodinu, opustil nás, řekla si, ale jenom v duchu. Nesmí mě litovat, to tak! Svírala ji zlost, záviděla Božce její rodiče, stísněné ve dvou místnostech se záchodem na pavlači, Růženě tátu s mámou i dva bratry sedřené prací v zelinářství,

Dáše tátu, který projektuje nová sídliště, Emě uznávaného zubaře a konečně i Lídě, jejíž otec, obestřený aureolou nezákonného hrdiny, sedí v kriminále. Ti všichni jsou tátové pro své dcery. Najednou jí byl protivný všečen domácí přepych – relativní pojem ve skromných poválečných poměrech: pokojík s bílou postelí, nepřesívané šaty z nové látky, náramkové hodinky – všechno, co u ní mohly kamarádky obdivovat, co získala díky nevlastnímu otci Ivanovi.

„Nechcete limonádu, holky? Babička nám poslala domácí malinovej sirup.“

„Až z Moravy?“

„Jo, bábina je zlato.“ Nepřiznala, že lahve malinovky přivezl služební volhou Ivanův řidič.

„Limču si dám, a žloutkovéj řez taky, jsou skvělý!“ Božka se s plnou pusou olízla a usrkla sladkou malinovku.

„Bacha, děvčata, můj táta varuje, že sladký je nebezpečný na zuby!“ smála se Ema.

„Já vím,“ vyprskla Růža, „vždycky, když jdu kolem vašeho domu, zírám, že tam od války na omítce prosvítá nápis ZAHNE – ZUBY. Už jako malá jsem se bála, že mi tvůj tatík zahne zuby, když si je nebudu čistit!“

„No teda, Růžo, čím bys potom chroustala tu vaši zeleninu?“

„Při naší povinný němčině bys už v obecný mohla vědět, že ZAHNE jsou zuby, Růženko!“

„Á, naše premiantka! Ty bys to, Lído, asi uměla i francouzsky.“

„Možná, naši mě chtěli dát do francouzského penzionátu ve Švýcarech, ale pak přišel osmačtyřicátý – a všechno je jinak.“

„Tak teď jsi s náma na gymplu, dobrý, ne?“ snažila se zahladit zárodek rozporů Růža. „Naši se zas boje, že jim znárodněj zahradnictví.“

„Znárodněj – neznárodněj, to je politika, říká táta, ale nebylo by spravedlivý, aby se všichni měli stejně, aby lidem bylo líp?“

Božčiny proletářské úvahy Evě zněly jako Ivanovy proklamace, které si doma připravoval před důležitou schůzí. Moc tomu nerozuměla, jenže Ivan byl NĚKDO, musel mít pravdu! Přesto – co by za to dala, mít doma vlastního tátu!

Chvilka vzpomínek přelétla, dnes byly neskutečné, tak jako všechna ztracená přátelství. Tvrdá realita zazněla nezřetelnými hlasy z kuchyně, matčin alt je výrazný, babička tiše přizvukuje.

„A co Ivan, jak s Evičkou vychází?“

„Rozmazluje ji, má všechno, mnohem víc, než by jí dopřál vlastní táta.“

„Ozval se ti někdy? A Evičce?“

„Ne, ale peníze posílá celkem pravidelně.“

„Chceš říct, že nemá vůbec zájem o vlastní děcko? Že nechce vědět, jak žije, vyrůstá?“

„Nebudte dramatická, maminko. Evině táta nechybí, dobře ví, že teď žije na Slovensku s novou rodinou...“

Eva zabořila hlavu do polštáře. Nechce už nic slyšet. Zoufalý pocit zbytečnosti, který za sebou táhne už od kvarty, znovu soucitné pohledy spolužaček – chudinka, odešel od ní táta, proč asi? Stigma táhnoucí se stovky kilometrů z Moravy až do Prahy, protože nálepka holky z rozbitého manželství byla ještě v půlce dvacátého století potupou nejen v katolickém maloměstě, ale i v kroužku pražských gymnazistek.

Hlasy z kuchyně však zesilovaly v ostrou výměnu názorů, nebylo možné je nevnímat.

„Rozmazlili jsme ji, maminko, i vy na tom máte svůj díl, nejen já s Ivanem.“

„Tys ji, Marto, pokud vím, nikdy nerozmazlovala.“

„Možná, ale Ivan? Vlastní táta by jí nedopřál to, co Ivan. Šaty, kabát z anglické látky draze koupené na volném trhu – ani já nemám takový – co všechno nám přiváží z cest po Západě...“

„Je hodný...“

„Hodný, maminko? Někdy mi připadá, že se

k ní chová jako slaboch, jako by měl potřebu něco odčiňovat, snad to, že jsem kvůli němu rozbila rodinu. Ani toho kluka jí nedokázal rozmluvit, Milan je prý jen kamarád, ze slušné rodiny. Mně se vlastně od začátku nezdál – a teď to máme!"

Milan. Kamarád. Dášin starší bratr, který se k děvčatům přidal na jednom cyklistickém výletu. Byly tenkrát k popukání, Božka na pánské předválečné rachotině, Růža s dámským kolem zatíženým na nosiči obrovským košem – vozívala v něm na trh zeleninu. Jenom Ema s Dášou vyjely na novějších bicyklech. A pak Eva, nejistě šlapající do pedálů nejnovějšího modelu dámského sportovního kola. Malý zázrak v padesátých letech!

Milan jen obdivně hvízdal: „Páni, teď musíš trénovat, když ti táta koupil tuhle nádheru!"

„Táta ne, to Ježíšek!"

„Asi začnu věřit na zázraky, ale vážně, mohl bych tě naučit pár fíglů, chceš? Holky na těch starých kostitřasech nám brzo nebudou stačit, to ti garantuju!"

Milan, kamarád do nepohody. Když děvčata odpadla, vyráželi spolu sami dva na dlouhé výlety. Pak unaveně usedli někde v trávě, nejradši vysoko nad řekou, kde sledovali červenobílé parníky i nákladní lodě brázdící nahnědlou vodu. Jednou

ji objal kolem ramen, opatrně, ale když se pokusil vlepít jí ostýchavou pusou, ucukla. Respektoval to. Jen jednou jedinkrát, když ubrečená přiznala kouli z matiky, se mu sama schoulila do útěšné náruče.

„Nebul, malá, sednem si na to spolu. Kvadratické rovnice ještě umím, i s Dášou jsme je procvičovali.“

Spolehlivý kamarád. Byl – ale už není, jen mámin hlas, zvyšující se při každém slově, přivolává jeho jméno.

„Hanba pro celou rodinu, a ten její Milánek se už dobrých pár týdnů u nás ani neukázal.“ V sifonu výlevky zabublala voda, čajové šálky na kuchyňském stole cinkly a Eva rozetřela slané pramínky po mokré tváři. Milan se neobjevil. Jistě, nikdy by mu nemohla vysvětlit, proč před ním zavírá dveře, proč už nemůže zabořit tvář do jeho náruče, když je jí těžko, proč se nemůže nechat ukolébat něžnými slovy a doteky. Zatmění. Totální prázdno a zatmění.

„Ivan je teď v Německu, připravuje sérii článků pro Rudé právo. Než se vrátí, bude doufám celá ta záležitost s Evou vyřízená.“

Celá ta záležitost s Evou. Přestala plakat. Zdálo se jí, že vidí samu sebe zvenčí cizíma očima,

ubohou ušlápnutou holku, kterou matka zítra doprovodí ke svému známému do soukromé ordinace, a tam ji vykuchají a navždycky poznamenají, aby nemohla pošpinit pověst rodiny, pověst matky a jejího úspěšného soudruha manžela.

Zpočátku imponoval i jí dominantním sebevědomím a vzhledem. Třicátník v rozhalence, reklamní tvář z poválečných budovatelských plakátů, chlapík prožívající životní optimismus, který sám hlásal, chlapík, který vycítil šanci nechat se tu a tam popostrčit svou starší, vzdělanější partnerkou, která nenápadně kultivovala jeho budovatelský rozlet.

„Já jsem Ivan. Neříkej mi táto, vždyť mezi námi není ani patnáct let – budeme spíš kamarádi, co říkáš?“ Přikývla. Ivan byl prima, připomínal jí jednoho oblíbeného filmového herce, a nebyl vůbec namyšlený. Jednou při společném večeři, když Marta odjela na služební cestu a nechala je doma s vyprázdněnou spíží, objevil ve sklípku cibuli, staré brambory a rozhodl se vykouzlit večeři.

„Stačí trochu sádla – uvidíš, to je moje specialita. Taky umím chlebovou polívku ze starejších kůrek, měli jsme ji doma snad obden, to víš, žebrota z kolonie...“

„Tys bydlel dole v Libni?“

„Jo, v domkách Na hrázi – ještě před válkou

jsme s klukama chytali ryby v ústí Rokytky a kradli housky pekařovi u pivovaru."

„Kradli? Prej ses u pekaře zaučoval, povídala máma..."

„No jo, ale to až pozdějc, když jsem vychodil měšťanku. Mistr byl ras, musel jsem vstávat o čtvrtý a rozvážet rohlíky – utekl jsem do fabriky. Tam to bylo lepší, za války nás dokonce vyreklamovali a nemuseli jsme do rajchu. Na, vem si ten přicmoudlej bramborák a potří si ho česnekem! Pálí?"

„A kdy jsi študoval?"

„Po válce, dělnickou přípravku – marxistickou filozofii tam přednášela tvoje máma..."

„Nebyla o dost starší než ty?"

„Byla, ale víš – byla úžasná. Nikdy jsem takovou ženskou nepoznal, krásná, fajnová, a navíc mě dokázala přesvědčit, že nejsem jenom blbej Ivan z fabriky, že mám na víc! Co se ti tady zpovídám, chci říct, že máš báječnou mámu." Odmlčel se.

Báječná máma? Snad pro Ivana, Evě nikdy neporozuměla. Nikdo jí vlastně nerozuměl, ani Ivan, i když se snažil. Bez otázek se jí snažil plnit všechna přání – pod stromečkem ji například překvapilo nové kolo, a tak v časném předjaří, kdy počasí přálo, mohla ohromit kamarádky a vyrazit s nimi na výlety. A tam poznala Milana.

Když se v jednom mrholivém dubnovém odpoledni sešli na známém plácku se svými koly, byli jen sami dva. Zbylé cyklistky výlet vzdaly.

„Jste normální? V takovém počasí!“

„Nejsme, Dášo, ale jedem!“ Ještě zamával na svou sestru a pak už šlápli do pedálů. Stačili obkroužit Ďáblický háj, sjet dolů ke hřbitovu a pak už ke Kobylisům. Eva cítila, jak jí voda prosakuje tenkou bundičkou a studí.

„Jsi taky tak promočenej? Pojd', stavíme se u nás, uvařím čaj,“ navrhla bezstarostně. Kamarád. Nic víc než kamarád, který dokázal rozehnat špatnou náladu.

„Tak budu zase celou neděli sama, naši jedou už v sobotu uklízet do JZD. Ivan se večer vrátí, ale máma tam chce pár dní zůstat, připravuje v kulturáku nějakou agitku...“ Ivan se skutečně vrátil. Rozjařený, opálený, montérky načichlé hnojem pohodil v koupelně a chlap, který s Evou usedal k večeři, už voněl mýdlem a pitralonem.

„Dáš si klobásu? Je výborná, to víš, na vesnici si nás považují, zvláště když umíme máknout! Je to dost mastný – naližu frťana, co říkáš, na spláchnutí!“ Jen zavrtěla hlavou.

„Zbytečný ostych, Evi, už jsi velká holka, kapka ostrýho tě neporazí!“

„Ne, opravdu nechci!“